

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs I. Vtrum actus notionales sint attributendi personis. art. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

sed respectus eius, a quo alius per intellectum, praesupposita cognitione essentiali modo explicato. Ad secundam vero probationem negandum est, esse relationum Filij non esse substantiam. Est namque substantia, ut substantia, distinguitur contra accidens, & propterea includit intrinsecè diuinam essentiam, quae est substantia absoluta, ut ex dictis in superioribus patet.

Ad sextum. Ad sextum dicendum est, licet suppositum ex natura rei praesupponatur, & praetelligatur productioni, quae est vera actio & mutatio: non tamen praesupponi & praetelligi productioni, quae non est actio, sed respectus eius, a quo alius, apprehensus à nobis, ac significatus per modum actionis, completusque suppositum, in esse suppositi: talis autem est generatio diuina, ut explicauimus. Quare si antecedens intelligatur hoc secundo modo, negandum est: si vero primo modo, eo concessio, neganda est prima consequentia: eò quod diuina generatio non sit vera actio & mutatio.

Ad septimum. Ad septimum negandum est antecedens: constituens enim solum praetelligitur constituto tamquam prius natura illo, in iis in quibus est constitutio ex natura rei, constitutiuaque sunt causa constituti: de eiusmodique constitutibus & constitutis intelligendus est eo loco Aristoteles: non verò constituens praetelligi constituto in iis, in quibus non est constitutio ex natura rei, sed constituens & constitutum sunt idem, prorsus, solumque virtute, nostròque intelligendi more est constitutio. Quòd si in argumento esset sermo de praetellectione nostro intelligendi more sine fundamento in re talis prioritatis, tunc, admissis omnibus, negandum esset inde sequi, Filium non habere suam proprietatem personalem à Patre: noster namque intelligendi modus, quando non responderet fundamentum in re, nihil praedicit rebus ipsis.

Ad D. Bonaventuram. Ad fundamentum D. Bonaventurae negandum est relationes originis consequi origines ipsas, originisque esse rationes fundandi relationes in diuinis, ut ex dictis membro precedente satis est manifestum.

Ad primam D. Thomae. Ad primam rationem D. Thomae dici debet, licet origo significetur, & concipiatur à nobis ut forma extrinseca, quatenus concipitur, ut actio: non tamen esse re vera formam extrinsecam, sed intrinsecam: id quod nos ipsi intelligimus, sufficienterque probamus. Unde ratio non tollit, quominus constituat supposita.

Ad secundam. Ad secundam neganda est consequentia: quia re vera non est actio, licet in modum actionis significetur, sed est ipsemet respectus, qui ex sententia D. Thomae constituit suppositum, ut explicauimus.

ARTICVLVS III.

Virum abstractis per intellectum relationibus à personis adhuc remaneant hypostases.

Prima conclusio. **R**IMA conclusio est. Si à personis abstractantur relationes per modum vniuersalis, ita scilicet, ut concipiatur sola essentia non concipiendo relationes, cognitione saltem confusa actuali, tunc neque ratio hypostasis, neque persona manet. Idem dic de actibus notionalibus, qui cum relationibus sunt prorsus idem.

Secunda conclusio. Si abstractione quasi mathematica, qua circulus abstrahitur ab aere, seorsimque concipiuntur circulus, & aë, concipiuntur seorsim

proprietatis non personalis, ut ratio spirationis actiua, & seorsim ratio Patris, praecise considerati à ratione spiratoris, aut ratio Filij, similiter praecise considerati à ratione spiratoris, remanet in Patre & Filio ratio hypostasis & personae. Si tamen abstraheretur eo modo proprietatis personalis, ita quòd seorsim conciperetur essentia, & seorsim paternitas, aut filiatio, non remaneret ratio hypostasis, aut personae.

ARTICVLVS IV.

Virum actus notionales praetelligantur proprietatibus.

Quaestio. Quae hoc loco dici poterant, dicta sunt articulo secundo, disputatione secunda.

QUESTIO XLII.

De personis in comparatione ad actus notionales.

ARTICVLVS I.

Virum actus notionales sint attribuenti personis.

CONCLUSIO affirmat, estque non solum sanctorum Patrum & Conciliorum, sed etiam Scripturae sacrae, ut constat ex illo Psalmi 2. *Ego hodie genui te.* Eam probat D. Thomas, quia in diuinis personis distinctio attenditur penes originem vnius ab alia, quae origo conuenienter exprimitur per actus notionales, quales sunt generare, nasci, spirare, spirari, qui personis tribuuntur.

In solutionibus argumentorum habes id, quod saepe in superioribus inculcauimus, actus videlicet notionales & relationes idem prorsus esse ex natura rei, & neque virtute inter se distingui, sed solum penes modum concipiendi, & significandi. Habes item rationem eiusdem rei, videlicet, quando in emanatione vnius rei ex alia non interuenit motus, aut mutatio, originem vnius rei ex alia non esse aliud, quam habitudinem, & respectum eius, à quo alius, & qui ab alio per modum actionis, aut passionis significatur. Unde actus notionales respectus sunt, & relationes, non verò actiones, aut passiones, nisi grammaticaliter, quoad modum significandi & concipiendi, ut in responsione ad tertium assererat D. Thomas.

Actus notionales sunt idem etiam virtute, & ratione rationata cum relationibus.

ARTICVLVS II.

Virum actus notionales sint voluntarij, & primo de Filij generatione.

DISPUTATIO I.

ANTEQUAM quaestio dirimatur nulla debent notari. Primum est. Voluntarium, ut 1. 2. quaest. 6. artic. 1. & 2. cum Aristotele, Gregorio Nysseno, & Damasceno definiuimus, esse id quod est à principio intrinseco cum additione scientiae, id est, quod mediata vel immediate est ab appetitu cognoscitiuo, siue is sensitiuus sit, siue intellectiuus. Unde actus brutorum, qui ab eorum sensitiuo appetitu, videlicet

Voluntarium quid.